

بسمه تعالی

شیوه نامه تدوین برنامه درسی جدید (بدون سرفصل موجود)

و ایجاد رشته / گرایش جدید (با سرفصل مصوب)

توسعه همه جانبه کشور مستلزم توسعه کمی و کیفی بخش آموزش عالی است. بازنگری برنامه‌های درسی، تدوین برنامه درسی جدید و ایجاد رشته/گرایش متناسب با نیاز جامعه، تحولات علمی و بازار کار، از ضرورت‌های توسعه آموزش عالی است. بی‌گمان در مسیر بالندگی آموزش عالی، ساختارمندی، غنا، روشمندی و روزآمدی برنامه‌ها و سرفصل‌های درسی یکی از ارکان مهم توسعه به شمار می‌آید. رصد علم و فناوری، یافتن راهکارهای عبور از توسعه کمی به کیفی، شناسایی چالش‌های آموزشی، چگونگی تقویت اثربخشی علم در جامعه، تعامل با دستگاه‌های اجرایی مرتبط در تلفیق آموزش با عمل، ارزیابی قابلیت کارآفرینی دانش‌آموختگان و بازنگری و تلفیق شیوه‌های آموزشی با توجه به امکانات روز، از مواردی هستند که می‌توانند در سطح کلان در ساماندهی رشته‌ها و برنامه‌های درسی موثر واقع شوند. با تاکید بر توسعه کمی و کیفی آموزش عالی در اسناد بالادستی و با توجه به عرضه و تقاضای رشته‌های/گرایش‌های دانشگاهی، میتوان گفت که یکی از راهبردهای مهم در رسیدن به چشم‌انداز، ساماندهی رشته‌ها/گرایش‌ها و برنامه‌های درسی است؛ این ساماندهی مستلزم رصد مستمر تحولات علمی دنیا و نیز بررسی روند نیازها و اقتضائات فعلی و آتی جامعه است که میتواند سرخط رشته‌ها و علوم جدید را مشخص کند. در نظر گرفتن این دو عامل به معنای بررسی هر دو طرف عرضه و تقاضای رشته‌ها و برنامه‌های درسی دانشگاهی است. به منظور ساماندهی رشته‌های/گرایش‌های و برنامه‌های درسی دانشگاه، مؤلفه‌ها، مبانی، چارچوب‌ها و فرآیندهایی باید مدنظر قرار گیرد. مجموعه عوامل شرح داده شده در بالا، دانشگاه را به سمت برداشتن قدم‌های جدی برای به روز رسانی محتوای دروس، تدوین برنامه درسی جدید و ایجاد رشته‌های/گرایش‌های جدید سوق می‌دهد. این به روز رسانی باید با توجه به نیاز جامعه، عملکرد سایر دانشگاه‌های داخلی و همچنین دانشگاه‌های پیش‌تاز دنیا انجام شود. به طور خاص با توجه به اینکه یکی از مهمترین تهدیدهای آموزش، عدم انطباق دوره‌ها با نیازهای واقعی جامعه است، این گام یکی از مهمترین گام‌هایی است که باید مدنظر دانشگاه قرار گیرد. بنابراین، به منظور فراهم آوردن زمینه اجرای آئین‌نامه واگذاری اختیارات برنامه‌ریزی درسی به دانشگاهها مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۱۴ و ۹۵/۱۲/۱۵ شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و رسیدن به چشم‌انداز و سند راهبردی دانشگاه در حوزه آموزشی، شیوه‌نامه اجرایی بازنگری برنامه‌های درسی، تدوین برنامه درسی جدید و ایجاد رشته/گرایش به شرح ذیل تدوین و ابلاغ می‌شود.

تدوین برنامه درسی جدید (بدون سرفصل مصوب وزارت علوم)

اهداف

- ۱- تدوین برنامه درسی جدید در دانشگاه متناسب با مأموریت‌گرایی، نیازها و تقاضای جامعه یا تحولات دانش بشری به منظور ایجاد بستر مناسب برای تربیت نیروی انسانی آماده به کار، یا ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر

۲- ظرفیت‌سازی برای آموزش عالی

۳- حفظ سرآمدی دانشگاه با توجه به روند تحولات علمی جهانی

۴- حفظ جامعیت دانشگاه

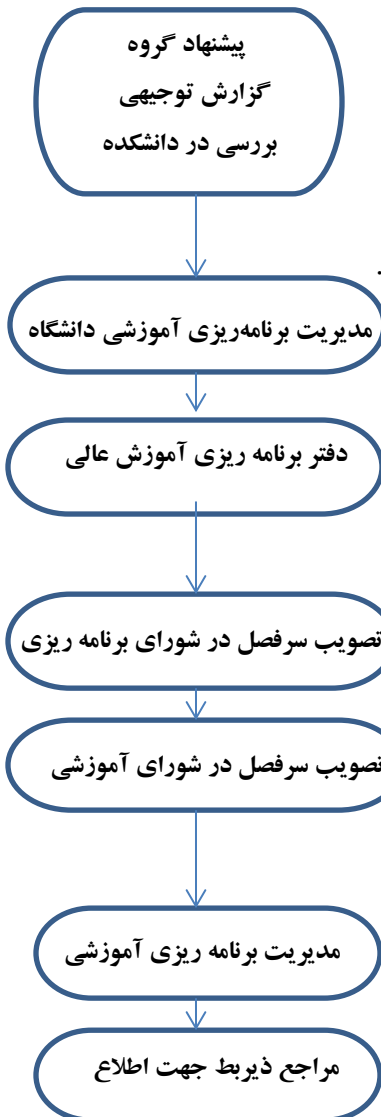
ملاکها

۱- نیازمحور/ تقاضا محور بودن

۲- رعایت اصول و روش‌های علمی و آیین‌نامه‌ای در تدوین برنامه درسی جدید

۳- ایجاد قابلیت دانش و مهارت‌های لازم برای ورود دانش‌آموختگان به بازار کار

فرایند

۱- پیشنهاد یک یا چند عضو هیأت علمی، مجریان طرح‌های کلان، برنامه‌های علمی،

گروه و واحد مبنی بر ضرورت تدوین برنامه درسی جدید به صورت مکتوب در قالب

"گزارش توجیهی تدوین برنامه درسی" و ارسال و بررسی در دانشکده (در صورت ضرورت).

۲- ارسال موارد به مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه و بررسی

و تصویب گزارش توجیهی تدوین برنامه درسی در شورای برنامه‌ریزی دانشگاه.

۳- ارسال "گزارش توجیهی تدوین برنامه درسی" به دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی.

۴- پس از تأیید گزارش توجیهی توسط دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی، برنامه درسی

تدوین شده، به همراه صورت جلسه اختصاصی شورای واحد مربوطه، به مدیریت

برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه ارسال می‌شود.

۵- بررسی و تصویب برنامه درسی (سرفصل) توسط شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه.

۶- تصویب برنامه درسی (سرفصل) در شورای آموزشی دانشگاه.

۷- ابلاغ تصویب برنامه درسی توسط شورای دانشگاه به مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی.

۸- ارسال برنامه درسی به مراجع ذیربط برای اطلاع (در صورت بازنگری کامل برنامه درسی).

(توجه: در مورد رشته‌های علوم انسانی موضوع شورای تحول علوم انسانی و حوزوی

مرحله تصویب گزارش توجیهی و سرفصل باید همزمان و در بدو امر انجام پذیرد.)

مدارک و مستندات مورد نیاز

- گزارش توجیهی تدوین برنامه درسی طرح توجیهی، نیازها و ضرورت‌های ایجاد رشته/گرایش از نقطه نظر بازار کار، تحولات

علمی و ارائه اطلاعاتی در خصوص دانشگاه‌های معتبر دنیا

- برنامه درسی تدوین شده

ایجاد (راه اندازی) رشته/گرایش جدید (با سرفصل موجود)

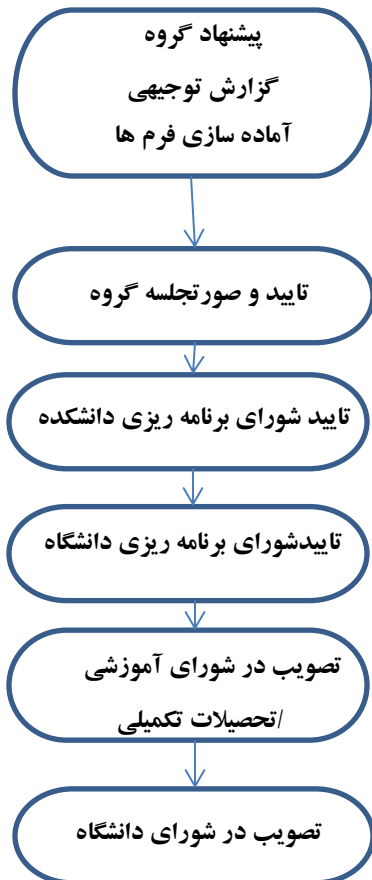
اهداف

- ۱- ایجاد رشته/گرایش جدید در دانشگاه متناسب با ماموریت گرایشی، نیازها و تقاضای جامعه یا تحولات دانش بشری به منظور ایجاد بستر مناسب برای تربیت نیروی انسانی آماده به کار، یا ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر
- ۲- تشویق برنامه‌های چندرشته‌ای، میان رشته‌ای و فرارشته‌ای
- ۳- ظرفیت‌سازی برای آموزش عالی
- ۴- حفظ سرآمدی دانشگاه با توجه به روند تحولات علمی جهانی
- ۵- حفظ جامعیت دانشگاه

ملاکها

- ۱- نیازمحور بودن
- ۲- دارا بودن امکانات و تجهیزات متناسب با موضوع و ماهیت رشته/گرایش (مانند: آزمایشگاه، کارگاه، کتابخانه و سایت)
- ۳- داشتن اعضای هیأت علمی متخصص در رشته/گرایش مورد درخواست مطابق آئین‌نامه دفتر گسترش آموزش عالی
- ۴- رعایت اصول و روش‌های علمی و آیین‌نامه‌ای در تدوین برنامه درسی جدید
- ۵- ایجاد قابلیت دانش و مهارت‌های لازم برای ورود دانش‌آموختگان به بازار کار
- ۶- تأیید رشته/گرایش پیشنهادی افراد صاحب‌نظر شناخته شده در رشته مربوط

فرایند

- ۱- پیشنهاد یک یا چند عضو هیأت علمی، مجریان طرح‌های کلان و گروه آموزشی مبنی بر ضرورت ایجاد رشته/گرایش به صورت مکتوب در قالب یک طرح توجیهی
- ۲- بررسی و تأیید اولیه ضرورت ایجاد رشته/گرایش در شورای گروه (در صورتیکه برای رشته پیشنهادی گروه مرتبط موجود نباشد، پیشنهاد در شورای دانشکده مجری بررسی می‌شود). مهمترین وظایف گروه تهیه و آماده سازی فرم‌های مربوطه، ارسال درخواست به شورای آموزشی دانشکده و پیگیری درخواست تا حصول نتیجه است.
- ۳- تأیید رشته/گرایش و برنامه در شورای برنامه ریزی دانشکده
- ۴- ارسال به مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه برای بررسی و تأیید
- ۵- ارائه گزارش به شورای آموزشی/تحصیلات تکمیلی دانشگاه برای تصویب
- ۶- تصویب نهایی در شورای دانشگاه و ارسال به مراجع ذیربط

مدارک و مستندات مورد نیاز

- فرمهای تکمیل شده طرح توجیهی، نیازها و ضرورت‌های ایجاد رشته/گرایش از نقطه نظر بازار کار، تحولات علمی و ارائه اطلاعاتی در خصوص دانشگاه‌های مجری رشته درخواستی در سطح کشور و حتی‌المقدور دانشگاه‌های معتبر دنیا مطابق فرم مخصوص.
- صورتجلسه اختصاصی گروه برای ایجاد رشته/گرایش
- صورتجلسه اختصاصی شورای برنامه ریزی آموزشی دانشکده
- برنامه درسی مصوب رشته/گرایش پیشنهادی در قالب فرم تدوین برنامه درسی برای رشته گرایش‌های جدید
- رزومه اعضای هیأت علمی رشته/گرایش مورد درخواست
- تصویر آخرین مدرک تحصیلی اعضای هیأت علمی
- تصویر آخرین حکم استخدامی اعضای هیأت علمی
- تکمیل جدول تخصیص درس برای هر استاد در رشته گرایش
- موافقت کتبی اعضای هیأت علمی مشارکت کننده در ایجاد رشته/گرایش